

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 191

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Θανάση Μπούρα

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 3815/27.2.2018 Ερώτηση με θέμα:
«Συντήρηση και Αποκατάσταση του Καθεδρικού και Μητροπολιτικού Ναού Κοιμήσεως
Θεοτόκου Μεγάρων»

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 3815/27.2.2018 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Θανάση Μπούρα και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο Ιερός Μητροπολιτικός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Μεγάρων χρονολογείται στα τέλη του 19ου αι – αρχές 20ου αι.. Πληροφορίες αναφέρουν ότι εγκαινιάσθηκε στις 25 Μαρτίου 1878, αλλά στο αρχείο του ναού υπάρχουν κατασκευαστικά σχέδια του αρχιτέκτονα Π. Ανεμογιάννη, θεωρημένα το 1896, γεγονός που μάλλον συνηγορεί υπέρ μίας μεταγενέστερης χρονολόγησης.

Πρόκειται για τρίκλιτη τρουλαία βασιλική, του λεγόμενου «ελληνοβυζαντινού» ρυθμού, που συνδυάζει στοιχεία της βυζαντινής και της νεοκλασσικής αρχιτεκτονικής, στα πρότυπα του μητροπολιτικού ναού των Αθηνών, αλλά χωρίς τη μεγαλοπρέπεια του τελευταίου, με χαρακτηριστικά τα εφυσλωμένα κεραμίδια της κάλυψης του τρούλου και το μαρμάρινο κωδωνοστάσιο, που προσδίδουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα στο εκκλησιαστικό μνημείο.

Το εσωτερικό του ναού είναι κατάγραφο. Σύμφωνα με τις επιγραφές των δημιουργών, η τοιχογράφηση ξεκινά το 1907 και ολοκληρώνεται προοδευτικά το 1918, από τρεις διαφορετικούς αγιογράφους. Έκτοτε γνωρίζει τρεις εκτεταμένες φάσεις «ανακαίνισης», το 1951, το 1964-1965 και το 1985, κατά τις οποίες σημειώθηκαν σημαντικές αλλοιώσεις στο ζωγραφικό διάκοσμο. Είναι ωστόσο σαφής η δυτικότροπη τεχνοτροπία των τοιχογραφιών, που απηχούν αναμνήσεις της Ναζαρηνής σχολής, με ακαδημαϊκά – νεοαναγεννησιακά στοιχεία, ενώ ιδιαίτερα αξιόλογη είναι η κοσμηματογραφία του ναού.

Στα δυτικά υπάρχει μεταγενέστερος εξωνάρθηκας, κατά τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής του οποίου, το 1972, αποκαλύφθηκαν ερείπια παλαιοχριστιανικής βασιλικής, που διατηρούνται σήμερα στο υπόγειο του προνάου.

Στο πλαίσιο του προγραμματιζόμενου προ τετραετίας έργου συντήρησης και αποκατάστασης του ναού, το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο κατέθεσε στην τότε αρμόδια 1^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης του νεώτερου ναού, η οποία εκπονήθηκε, κατόπιν ανάθεσης από το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο, από τον αρχιτέκτονα – μηχανικό κ. Σαράντη Κατσουρό. Η αίτηση συνοδεύονταν από συνημμένο διαβιβαστικό έγγραφο του τελευταίου, στο οποίο μεταξύ άλλων διευκρινιζόταν ότι η μελέτη ανάδειξης των ερειπίων της παλαιοχριστιανικής βασιλικής και η μελέτη συντήρησης του

τοιχογραφικού διακόσμου θα υποβάλλονταν σε δεύτερη φάση, ανεξάρτητα από τη μελέτη αποκατάστασης του ναού.

Δεδομένου του ότι οι προβλεπόμενες εργασίες αποκατάστασης ήταν περιορισμένης έκτασης και αφορούσαν ως επί το πλείστον στον ευπρεπισμό των όψεων του νεώτερου ναού, η 1^η Ε.Β.Α., ενέκρινε τη μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης, υπό τον όρο, μεταξύ άλλων, να μην θιγούν τα ερείπια της παλαιοχριστιανικής βασιλικής και όλες οι επεμβάσεις στα σημεία των εσωτερικών επιφανειών που φέρουν τοιχογραφικό διάκοσμο να περιοριστούν μόνο σε σημεία που δεν ενέχουν κίνδυνο πρόκλησης φθοράς σε παραστάσεις και πάντοτε κατόπιν συνεννόησης με εξειδικευμένο συντηρητή της 1^{ης} Ε.Β.Α..

Αμέσως μετά, το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του ναού, με την από 16.1.14 αίτησή του κατέθεσε στην 1^η Ε.Β.Α. μελέτη ανάδειξης των ερειπίων της παλαιοχριστιανικής βασιλικής, και μελέτη συντήρησης του τοιχογραφικού διακόσμου.

Στο μεταξύ, με τα με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΕΝΜΑ/11902/1433/278/23.1.14 και ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/Γ' ΕΠΚΑ/19374/11499/573/28.1.14 σχετικά έγγραφα αντίστοιχα, η μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης του νεώτερου ναού εγκρίθηκε από τις τότε συναρμόδιες για την περιοχή Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής και Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

Μετά από μία σειρά συνεννοήσεων και συναντήσεων, η μελέτη συντήρησης του τοιχογραφικού διακόσμου διαβάσθηκε τελικά από την 1^η Ε.Β.Α. στη Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων, η οποία, με το ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΣΑΝΜ/ΤΣΒΜΑ/Φ01/194843/4160/8.9.14 σχετικό έγγραφό της, προχώρησε στη σχετική έγκριση.

Όσον αφορά στη μελέτη ανάδειξης των ερειπίων της παλαιοχριστιανικής βασιλικής, η 1^η Ε.Β.Α. ζήτησε την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων, διατυπώνοντας παράλληλα και μία σειρά προτάσεων για τη βελτίωση της μελέτης.

Κατόπιν αυτού, κατατέθηκε εκ μέρους της Ι. Μητρόπολης Μεγάρων και Σαλαμίνας, νέα τροποποιημένη μελέτη, στην οποία συμπεριλαμβάνονταν διορθώσεις και πρόσθετες διαμορφώσεις για την καλύτερη ανάδειξη των ερειπίων, βάσει των προτάσεων της 1^{ης} Ε.Β.Α. η οποία και εγκρίθηκε με την ΥΠΠΟΑ / ΓΔΑΠΚ / ΔΒΜΑ / ΤΑΧΜΑΕ / 340 / 213 / 22 / 16/31.12.14 σχετική Απόφαση της Δ.Β.Μ.Α., κατόπιν ομόφωνης θετικής γνωμοδότησης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

Εν τω μεταξύ, η Περιφέρεια Αττικής ζήτησε από το Υπουργείο Πολιτισμού τη συμμετοχή του στη σύναψη προγραμματικής σύμβασης για την υλοποίηση του έργου η οποία τότε είχε κριθεί από τις συναρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Α. ως μη αναγκαία, δεδομένου του ότι στο τότε αντικείμενο του έργου δεν συμπεριλαμβάνονταν εργασίες που να σχετίζονται με τα ερείπια της παλαιοχριστιανικής βασιλικής ή με το χώρο όπου αυτά βρίσκονται, στην ύπαρξη των οποίων έγκειται κατ' ουσίαν η προστασία του ναού, σύμφωνα με τις διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας, αλλά αφορούσαν αποκλειστικά και μόνο σε αυτό καθ' αυτό το κτήριο του νεώτερου ναού.

Έκτοτε δεν πραγματοποιήθηκε καμία εργασία στο ναό, ούτε σε εφαρμογή των εγκεκριμένων μελετών συντήρησης και αποκατάστασης του κτηρίου και συντήρησης του τοιχογραφικού διακόσμου του νεώτερου ναού, ούτε σε υλοποίηση της εγκεκριμένης μελέτης ανάδειξης των ερειπίων της παλαιοχριστιανικής βασιλικής, στο υπόγειο του προνάου.

Μετά την πάροδο περίπου τεσσάρων ετών χωρίς καμία εξέλιξη, η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Αττικής, σε ηλεκτρονικό μήνυμα που απέστειλε στις αρχές του τρέχοντος έτους προς τη Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων, το οποίο διαβιβάσθηκε από την προϊσταμένη Διεύθυνση του ΥΠ.ΠΟ.Α. στην πρώην Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής, Πειραιώς και Νήσων με το από 19.1.18 ηλεκτρονικό μήνυμα της Δ.Β.Μ.Α. ενημέρωσε το Υπουργείο Πολιτισμού σχετικά με την ένταξη του έργου στο Πρόγραμμα Εκτελεστέων Έργων της Περιφέρειας Αττικής, με προϋπολογισμό 1.400.000 € και φορέα υλοποίησης την Τεχνική Υπηρεσία του Ιερού Ναού, επισημαίνοντας ότι πλέον στο σχετικό προϋπολογισμό συμπεριλαμβάνονται και οι εργασίες ανάδειξης των ερειπίων της παλαιοχριστιανικής βασιλικής, στο υπόγειο του προνάου.

Ως εκ τούτου, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής, Πειραιώς και Νήσων προχώρησε άμεσα στη διαβίβαση των επικαιροποιημένων απόψεών της προς το αρμόδιο Τμήμα της Δ.Β.Μ.Α., υπογραμμίζοντας ότι, με βάση τα νέα δεδομένα, επιβάλλεται η

συμμετοχή του ΥΠ.ΠΟ.Α., δια της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας, στη σύναψη της νέας προγραμματικής σύμβασης για την υλοποίηση του έργου.

Στην παρούσα φάση, η ΕΦΑ Δυτικής Αττικής βρίσκεται στο στάδιο επεξεργασίας του σχεδίου της εν λόγω προγραμματικής σύμβασης, η αποστολή του οποίου στην Εφορεία στις 5.2.2018, σημειωτέον, συνέπεσε με τη θέση σε ισχύ του νέου Οργανισμού του ΥΠ.ΠΟ.Α., στο πλαίσιο του οποίου οι αρμοδιότητες της πρώην Εφορείας Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής, Πειραιώς και Νήσων, όσον αφορά στην πόλη των Μεγάρων, περιήλθαν στη νεοσύστατη Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής, μία Υπηρεσία που οργανώνεται εκ βάθρων, με όλες τις δυσχέρειες που αυτό συνεπάγεται.

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι μέχρι σήμερα σε καμία περίπτωση δεν υπήρξε κωλυσιεργία, όσον αφορά στη διατύπωση των απόψεών του ΥΠ.ΠΟ.Α. αναφορικά με τη συμμετοχή του στη σύναψη της προγραμματικής σύμβασης για την υλοποίηση του έργου.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΥΔΙΑ ΚΟΝΙΟΡΔΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

1. ΔΒΜΑ
2. ΔΑΒΜΜ
3. ΕΦΑ Δυτικής Αττικής

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
Φλωρόπουλος Αθανάσιος